

УДРУЖЕЊЕ ЛОГОРАША ЈАСЕНОВАЦ
11000 БЕОГРАД
Ул. Савски Трг бр.9
logorasi4145@gmail.com

СУБНОР СРБИЈЕ
11000 БЕОГРАД
Ул. Савски Трг бр.9
info@subnor.org.rs

ЗАЈЕДНИЦА УДРУЖЕЊА
ЖРТАВА ДРУГОГ СВЕТСКОГ
РАТА СРБИЈЕ
11070 БЕОГРАД-ЗЕМУН
Ул. Банатска бр.76
ratzrtve@gmail.com

У Београду, 16.03.2021. г.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 16.03.2021

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	02-428/21		

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Господину ИВИЦИ ДАЧИЋУ, председнику Скупштине
БЕОГРАД

ПРЕДМЕТ: Усвајање резолуције о геноциду Независне државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима (1941-1945) и проглашење Дана геноцида над Србима у 20. веку, 28. априла, поводом 80 година од устанка српског на против фашизма и 80 година усташког геноцида.

Поштовани господине председниче,

На основу члана 99, става 1. тачке 7. Устава Републике Србије, Члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини (Сл. гласник бр 09/2010) и члана 190. став 1. Пословника НС РС бр. 20/12 подносимо ПРЕДЛОГ РЕЗОЛУЦИЈЕ О УСТАШКОМ ГЕНОЦИДУ НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ НАД СРБИМА, ЈЕВРЕЈИМА И РОМИМА (1941-1945) са предлогом да се донесе по хитном поступку 22. априла на Дан пробоја Јасеновца, а у знак сећања на жртве НДХ, ценећи напоре Удружења преживеле деце логораша из Јасеновца и других усташких логора смрти, посебно оних који су били специјализовани за децу, залажући се да се усташки геноцид, кроз аргументовани академски дискурс и кроз овај акт осуди и представи светској јавности као важан део историје геноцида и холокауста у Другом светском рату и колективне меморије човечанства.

Имајући у виду да је, између осталог, поред војничког стоицизма и хероизма, страдалништво један од кључних стубова идентитета српског народа, а поводом 80 година од нацистичког бомбардовања Београда 1941. године и устанка српског народа против фашизма, као и 80 година од проглашења НДХ и усташког геноцида који је започет 28. априла 1941. године масовним масакром у Гудовцу код Бјеловара, молимо да Народна скупштина Републике Србије по хитном поступку усвоји Резолуцију о усташком геноциду и прогласи Дан геноцида над Србима у 20. веку и тако исправи неправду стару 80 година, јер Србија више не може да чека, а ни ми преживели логораша у деветој деценији живота, још неколицина нас, који смо за сада избегли корону. До сада смо покушали два пута, 2016. године уз 54.756 потписника, затим 2017. године смо обновили захтев за доношење акта резолуције НСРС о осуди усташког геноцида и до сада смо разумели да некада нису дозвољавале околности и различитости

парламентарних странака да би се концензусом донео овакав историјски акт. Међутим, сада када постоји апсолутна већина оних који би сигурно подржали доношење овакве резолуције, сматрамо да су се ове 2021. године господње, створили услови у парламенту као и међу спољнополитичким актерима из следећих разлога:

1. Аустријска влада је 2018. године усвојила закон којим је забранила употребу усташких обележја поводом манифестације у Блајбургу.
2. Светски јеврејски конгрес из Њујорка затражио је од Владе Републике Хрватске да осуди усташки геноцид у Јасеновцу и НДХ.
3. Координација јеврејских општина Хрватске, уз подршку антифашистичких организација и других етничких заједница, поднела је ове године званичан захтев Влади и Сабору Републике Хрватске за доношење закона о забрани употребе усташког поздрава „за дом спремни“ и усташких симбола.
4. Институт за холокауст „Шем Олам“ из Израела и међународна експертска група ГХ-7 били су покровитељи доношења „Јерусалимске декларације о Јасеновцу“ 19 новембра 2019. године, а Република Српска је још 26. марта 2016. године усвојила Декларацију о геноциду НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима.
5. Амерички Конгрес усвојио је 2019. године Резолуцију о геноциду над Јерменима.
6. Уједињене нације усвојиле су 2005. године, поводом 60 година од ослобођења Аушвица, Резолуцију о холокаусту над Јеврејима у којој је Држава Израел затражила да се 27. јануар 1945. године, када је црвена армија ослободила Аушвиц прогласи за Међународни дан холокауста. Од 27. јануара 2006. године до данас сваке године 95 земаља света, од укупно 193 членице, УН обележава овај датум.

Сматрамо да је недопустиво да се Република Србија и Народна скупштина Републике Србије у овом историјском тренутку не придружи напорима Уједињених нација, Аустрије, Светског јеврејског конгреса и других, који су у својим националним парламентима изгласали резолуције о геноциду над својим народима, а неки чак издејствовали да читав свет обележава датуме њиховог страдања, што представља изузетан чин патриотизма и поштовања жртава својих народа.

У том смислу, апелујемо да се обележавање 80 година од успостављања НДХ, усташког геноцида и 80 година устанка српског против фашизма, узму као историјски и легитиман разлог за доношење резолуције о усташком геноциду, као и за проглашење Дана геноцида над Србима у 20. веку.

Данас је, више него икада, у интересу српског народа да се усвоји овакав акт, најпре због одавања дужне почести жртвама, најжалост са закашњењем од 80 година, али и ради одупирања ревизионистичким оптужбама да су Срби „злочиначки и геноцидан“ народ, што је у потпуној супротности са историјским чињеницама да је над Србима, само у 20. веку, бар три пута извршен геноцид и злочини против човечности и то: почев од Првог и Другог балканског рата, Првог светског рата - албанске голготе, Другог светског рата - усташког геноцида, где су убијани на 57 начина у Јасеновцу, по 1000 и више закланих за једну ноћ, као и нацистичке одмазде за једног окупаторског војника 100 живота, за рањеног 50, - Крагујевачки октобар-„Велики школски час“, етничко чишћење 90-их година, погибије од касетних бомби и осиромашеног уранијума, трговина људским органима Срба са Косова и Метохије.

Срби поштују све жртве свих народа, али су дужни да у име свог народа направе отклон од ревизионистичких оптужби, јер српске жртве нису жртве другог реда и оне заслужују да се

прогласи Дан геноцида над Србима у 20. веку, из свих наведених разлога, на дан 28. априла 1941. године када је отпочео усташки геноцид НДХ, који је однео милион живота.

У том смислу дозволите да још једном апелујемо на све вас у Народној скупштини, да сви заједно нађемо снагу, а ви политичари политички вољу, јер имамо заједничку обавезу, одговорност и дужност да се исправи историјска неправда и усвоји резолуција и прогласи дан геноцида над Србима у 20. веку, чиме би се овај сазив Народне скупштине уписао златним словима у историју српског народа.

Околности за доношење оваквих историјских аката никада нису лаке. Ако су Јевреји, Јермени и други народи успели да у својим парламентарима, па чак и УН и у другим државама донесу резолуције о геноциду и прогласе дан својих жртава и тиме прошире истину о страдању својих народа широм света, сматрамо да и Србија мора да има исту мисију у заштити страдалништва свог народа, јер је усташки геноцид био један од највећих и најбруталнијих у 20. веку и заслужује да буде запамћен у историјској меморији човечанства.

Предлажемо да се, у складу са чланом 167. Пословника НС РС, предлог Резолуције усвоји по хитном поступку.

Уједно овлашћујемо др Драгана Нововића, адвоката, председника Управног одбора Заједнице удружења жртава Другог светског рата Србије (тел: 066 381 381, мејл: adv.novovic@gmail.com) да у име предлагача предузима све даље потребне радње пред надлежним државним органима и институцијама, као и да у вези са овим активностима даје информације за средства јавног информисања.

С поштовањем,

Прилог: Нацрт Резолуције о усташком геноциду НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима (1941.1945)

За Удружење логораша Јасеновац

За СУБНОР Србије

За Заједницу удружења жртава

Председник
Славко Милановић
моб.тел: 0642259323

Председник
Генерал-мајор Видосав Ковачевић
моб.тел: 0607272669

Председник
Снежана Драгосављевић
моб.тел: 063381380

ПРЕДЛОГ

На основу члана 99. став 1. тачка 7, Устава Републике Србије и члана 190. Пословника Народне скупштине (Сл. гласник РС.), Народна скупштина РС на седници редовног заседања у 2021. години, одржаној **22. априла 2021. године**, доноси

РЕЗОЛУЦИЈУ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

О УСТАШКОМ ГЕНОЦИДУ НЕЗАВИСНЕ ДРЖАВЕ ХРВАТСКЕ НАД СРБИМА, ЈЕВРЕЈИМА И РОМИМА

(1941-1945)

- **Пружајући** безусловну подршку вишегодишњој иницијативи још увек живих деце логораша Јасеновца, који су сада у деветој деценији живота и неуморни су у својим напорима да се трајно сачува сећање на усташки геноцид Независне државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима од 1941-1945. године, као својеврстан допринос универзалним вредностима човечанства – слободе, једнакости, живота достојног човека и јединства у различитостима човечанства које је победило фашизам, нацизам и усташтво у Другом светском рату, а поводом 80 година од успостављања НДХ и почетка усташког геноцида и холокауста,

- **Имајући** у виду чињеницу да се 2021. године навршава 80 година од напада нацистичке армаде 6. априла 1941. године бомбардовањем Београда као и 80 година од почетка „усташког коначног решења“ које је почело 28. априла 1941. масакром Срба и Јевреја у Гудовцу код Бјеловара, 6 месеци пре „нацистичког коначног решења“ у Бабином Јару, као и 80 година од успостављања Јасеновца, једног од најбруталнијих и најозлоглашенијих логора смрти од укупно осам у Другом светском рату, парадигме страдања читавих породица у НДХ, од којих су 91 члан породице Николе Тесле страдали у НДХ, од којих 14 у Јасеновцу, заједно са 13 рођака Теодора Херцла,

- **Залажући** се да се осигура традиција очувања културе сећања, толеранције и суживота у миру у духу добросуседских односа и доприноса међународном миру, стабилности и безбедности, са циљем обезбеђивања суштинског мира и стабилности у региону кроз суочавање са прошлошћу у циљу подизања будућих генерација на темељима пријатељства и разумевања,

- **Упозоравајући** да је геноцид над децом у НДХ био најдрастичнији израз планираног „усташког коначног решења“ и усташког геноцида, пред којим живи бедем сећања представљају још увек живи сведоци - преживела деца логораша дечјих логора смрти у својој деветој деценији живота. Једино су у усташкој НДХ постојали специјализовани логори за децу, при чему је само у Јасеновцу, једном од најбруталнијих и најозлоглашенијих од укупно осам логора смрти у Другом светском рату, где је утврђено чак 57 метода ликвидације, на мучки начин одузет живот 19.432 деце од укупно 71 560 убијене деце у НДХ,

- **Подсећајући** да је усташки геноцид у Независној Држави Хрватској од 1941-1945 резултирао бруталним убиством на стотине хиљада људи на територији НДХ, пре свега Срба (око милион

жртава), и на десетине хиљада Јевреја и Рома и других мањина, са 84 масовна масакра, 2 643 локална злочина, 47 усташких логора, 84 крашке јаме у које су бацани живи људи. Посебан пример усташког геноцида је, између осталог, у Глинској српској православној цркви 03. августа 1941 када је за једну ноћ заклано 1030 људи, а на Петровој Гори, марта 1942, чак је заклано и брутално убијано 2 500 у збегу.

- **Указујући** да усташка идеологија, па самим тим и „усташко коначно решење“, као и нацизам и „нацистичко коначно решење“ полази од „ гласа крви расе и земље“,

- **Посебно** подвлачећи да је усташки геноцид у НДХ вршен варварски и брутално, углавном „ручно“(користећи 57 метода убијања), ножевима, маљевима, секирама и специјалним сечивима, од којих је најпознатији „србосјек“, а један од примера бестијалности је и касапљење рабина Исака Данијела Данона и Вукашина Мандрапе из Клепаца, док је за „нацистичко коначно решење“ у логорима смрти било карактеристично уништавање у гасним коморама, где није било директног контакта између убица и жртава,

- **Подвлачећи** да је „усташко коначно решење“ већ 17. априла 1941. године добило законску подлогу „у законским одредбама за заштиту народа и државе“, а прогон и уништење Јевреја озакончено је 13. априла 1941.г. законском одредбом о расној припадности и законском одредбом „о аријевској крви и части хрватског аријевског народа“.

- **Указујући** да је усташка квислиншка НДХ била краљевство безумља и мрака и започела усташки геноцид, започевши „ усташко коначно решење“, 28. априла 1941. у Гудовцу код Бјеловара, чак 6 месеци пре „нацистичког коначног решења“, које је у септембру уследило у Бабином Јару у Украјини, а ради постизања истог циља, „етнички очишћеног простора“ .

- **Полазећи** од Конвенције о незастаревању ратних злочина и злочина против човечности од 1968. године, када је геноцид изузет од принципа застаревања,

- **Изражавајући** приврженост духу и нормама Универзалне декларације УН о људским правима, Пакта о грађанским и политичким правима, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, допунских протокола из Женевских конвенција о заштити жртава међународних и немеђународних оружаних сукоба, Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида и Статута Међународног кривичног суда,

- **Осуђујући** безрезервно све видове верске нетолеранције, дискриминације, малтретирања или насиља против људи или заједница заснованих на етничком или верском основу, где год да се десе,

- **Констатујући** да нико ко је рођен после 1945. није злочинац усташког геноцида, иако су можда неки били и синови и кћери оних који су чинили злочине над Србима Јеврејима и Ромима, упућујући апел садашњим генерацијама да имају одговорност да се ти злочини никада више не понове, и да је чин осуде усташких злочина отклон од усташког геноцида који је извршен у Другом светском рату, одбрана од покушаја рехабилитације усташке идеологије, пружајући шансу младим генерацијама да одрастају у духу добросуседских односа, добронамерности и пријатељства,

- **Осигуравајући** жртвама и потомцима право на достојанствено сећање, деци срећно и безбедно одрастање у духу добросуседства и пријатељства,

Промовишући слободу и толеранцију кроз едукативне програме који би указивали на опасност ширења идеологије усташтва,

- **Указујући** да историја Холокауста и геноцида у Другом светском рату није потпуна без изучавања, едукације и осуде усташке идеологије и „усташког коначног решења“, а у циљу спречавања „друге виктимизације“ жртава усташке НДХ, обезвређивања жртава Срба, Јевреја и Рома и њиховог д-растичног умањивања,

- **Обавезујући** се да усташки геноцид и холокауст у НДХ уђе у колективну меморију човечанства, као опомена људима на опасности које доноси усташка идеологија и мржња по етничком и верском основу, као и усташки расизам, усташки антисемитизам, усташки антисрбизам,

Стога,

1. **Најоштрије се осуђују** усташки злочини и геноцид над Србима Јеврејима и Ромима на територији НДХ од 1941-1945, а посебно у усташком логору смрти Јасеновац, где је коришћено 57 метода за монструозно убијање заточеника, а посебно деце, па чак и новорођенчади.

2. **Подржава се** Апел Светског јеврејског конгреса за осуду усташких злочина у НДХ и Јасеновцу, као и одлука Владе Аустрије из 2018. године којом се забрањује употреба усташких обележја у Аустрији, а поводом одржавања годишњих манифестација у Блајбургу.

3. **Осуђује се** свако порицање усташког геноцида у НДХ и употреба усташких симбола и усташког поздрава „за дом спремни“ и подржава се иницијатива Координације јеврејских општина Хрватске и других заједница и антифашистичких организација упућена Влади Републике Хрватске да се законски забрани усташки поздрав „за дом спремни“ и санкционише коришћење усташке иконографије у циљу спречавања свих видова рехабилитације и промоције нео-усташтва.

4. **Проглашава се** 28. април за „Дан геноцида над Србима у 20. веку“ поводом 80 година од првог усташког геноцида у Гудовцу код Бјеловара, чиме је почело „усташко коначно решење“, шест месеци пре „нацистичког коначног решења“ чиме је употпуњена светска историографија геноцида и холокауста у Другом светском рату. Овај датум се обележава сваке године и улази у календар значајних датума које обележава Република Србија, као још један израз солидарности у очувању културе сећања на жртве усташког геноцида у Другом светском рату као једном од највећих геноцида у 20. веку, што је истовремено допринос у борби против антисемитизма, неонацизма, неоусташтва и допринос обележавању Међународног дана холокауста који је први пут обележен 27. јануара 2006. године по Резолуцији УН на иницијативу државе Израел, а обележава се на дан ослобођења Аушвица.

5. **Изражава се** емпатија за преживелу децу логораше, као и за њихове породице и позивају се све државе, како у региону, тако и широм света да осуде геноцид који је почињен у НДХ 1941-1945.

6. **Охрабрује се** едукација и даље унапређење разумевања историјских чињеница које су довеле до усташког геноцида на територији НДХ 1941-1945, пошто је усташки геноцид важан за историју геноцида и холокауста, за светску историографију Другог светског рата и колективну меморију човечанства.

7. **Гарантује се** ратификација и пуна имплементација Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида, ратних злочина, етничког чишћења и злочина против човечности и усвајање додатних закона против употребе говора мржње који су засновани на етничкој и верској нетрпељивости, а неопходни су за испуњавање обавеза из те конвенције и других аката, како се злочини етничког чишћења који су се, на жалост, поновили 1995. године у операцији „Олуја“, никада више не би догодили.

8. **Обавезује се** на развијање образовних програма који ће будућим генерацијама усадити лекције које су извучене из усташког геноцида, ратних злочина, етничких чишћења и злочина против човечности у циљу спречавања да се икада више понове и ревитализују, у циљу спречавања рехабилитације усташке идеологије која је поред нацистичке била једна од најсмртоноснијих идеологија у историји 20. века.

9. **Заузима се** став да кршење људских права и мањинских права на достојанствену културу сећања на жртве усташког геноцида, могу бити рани показатељи могућности новог геноцида и у том смислу се обавезује на усвајање додатних законских и других правно обавезујућих аката.

10. **Народна скупштина Републике Србије**, подржава Декларацију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ коју је донео Парламент Републике Српске, као и Јерусалимску Декларацију о Јасеновцу, чији покровитељи су Институт за холокауст Шем Олам и Међународна експертска група ГХ-7, обавезујући се да се Резолуција о усташком геноциду НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима, посебно у знак сећања и пијетета према жртвама Јасеновца од 1941-1945, поднесе надлежним органима УН и другим релевантним међународним институцијама на усвајање као међународног акта.

11. **Народна скупштина Републике Србије** позива све релевантне међународне институције и земље чланице УН, као и организације које се баве проучавањем, меморијализацијом и едукацијом о холокаусту и геноциду, да прихвате ову Резолуцију и да холокауст и геноцид извршен од стране усташке Независне државе Хрватске у Другом светском рату укључе у своје програме, као пример једне од најсмртоноснијих идеологија 20. века.

12. **Ову Резолуцију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.**

Образложење

I Уставни основ за доношење

Члан 99. став 1. тачка 7. и став 2. Устава Републике Србије представља уставни основ за доношење ове резолуције, чиме је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије и да врши друге послове одрешене Уставом и законом, као и у члану 8. став 1., закона о народној скупштини члан 9 којим је између осталог прописано да Народна скупштина доноси декларације и резолуције.

II Разлози за доношење резолуције

Доношење Резолуције о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ (1941-1945), са посебним фокусом на логор смрти Јасеновац има за циљ да се у Народној скупштини Републике Србије укаже на немерљиве жртве и антифашистичку традицију српског народа, изражавајући приврженост духу и нормама Универзалне декларације УН о људским правима, Пакта о грађанским и политичким правима, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, допунских протокола из Женевских конвенција о заштити жртава међународних и не међународних оружаних сукоба, Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида и Статута МКС, а руководећи се циљевима обезбеђивања суштинског мира и стабилности у региону и добросуседских односа кроз суочавање са прошлошћу у циљу подизања будућих генерација на темељима пријатељства и разумевања.

Историја нас обавезује да памтимо све значајне датуме који су обележили страдалништва свих народа у току Другог светског рата, међу којима је наш народ претрпео огромне жртве.

Такође, ова Резолуција има историјски значај за човечанство, због чињенице да је историја геноцида и холокауста у Другом светском рату непотпуна, уколико се не осветли и осуди усташки геноцид и холокауст извршен у НДХ и очува пијетет према брутално умореним жртвама.

III Финансијска средства

За спровођење ове резолуције нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

IV Разлози за доношење по хитном поступку

Обележавање 80. годишњице од устанка српског народа против фашизма, 80. година од почетка „усташког коначног решења“, геноцида и Холокауста у НДХ и 80 година од успостављања усташких логора, посебно Јасеновца као парадигме страдања Срба, Јевреја и Рома и других на територији НДХ, а имајући у виду чињеницу да је 6. априла 1941. било бомбардовање Београда, а да је 22. априла био пробој Јасеновца, сматрамо да би било неопходно усвајање ове Резолуције у априлу, тачније 22. априла на Дан пробоја Јасеновца у знак сећања на све жртве и геноцид у НДХ.